

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU			nr 13/2026
Nazwa obiektu budowlanego: Przebudowa wewnętrznej instalacji gazu ziemnego w istniejącym budynku Domu Ludowego w Motyczach Szlacheckich			
Kategoria obiektu budowlanego: VIII			
Adres i numery ew. działek: Działki nr ew. 278/1, 278/2; obręb ew. 181806_2.0005 Motycze Szlacheckie; jednostka ew.181806_2 Zaleszany			
Inwestor: Gmina Zaleszany			
Adres Inwestora: ul. Kościuszki 16; 37-415 Zaleszany			
Nazwa i adres jednostki projektowania: PROECO <i>Pracownia Projektowa</i> ul. Poniatowskiego 70/8 37-450 Stalowa Wola			
tel: 505-317-790 www.proeco.info.pl pracownia@proeco.info.pl			
Zakres projektu: Wewnętrzna instalacja gazu ziemnego	Projektował: mgr inż. Jerzy Hołody nr uprawnień bud. PDK/0064/POOS/06	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis
	Sprawdził: mgr inż. Mariola Mucha nr uprawnień bud. 114/Tbg/98	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis
Spis zawartości opracowania: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opis techniczny <ul style="list-style-type: none"> 1. Podstawa opracowania 2. Zakres projektu 3. Opis rozwiązań projektowych 4. Informacja o obszarze oddziaływania obiektu ➤ Oświadczenie projektanta ➤ Część rysunkowa: <ul style="list-style-type: none"> 1. Projekt zagospodarowania terenu 			
Stalowa Wola luty 2026			

OPIS TECHNICZNY

1. Podstawa opracowania.

Projekt opracowano w oparciu o:

- zlecenie Inwestora,
- inwentaryzacja własna,
- Mapa do celów projektowych – skala 1:500
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie - Dz.U. z 2002r. nr 75, poz. 690 z późniejszymi zmianami,
- inne obowiązujące przepisy i normy.

2. Zakres projektu

Zakres projektu obejmuje przebudowę wewnętrznej instalacji gazu ziemnego niskoprężną, doprowadzającą gaz do istniejących kuchenek gazowych, taboretu gazowego i podgrzewacza przepływowego c.w.u. przewidzianych do zainstalowania w istniejącym budynku Domu Ludowego zlokalizowanym na działkach nr ew. 278/1 i 278/2 w miejscowości Motycze Szlacheckie w gminie Zaleszany.

3. Istniejący stan zagospodarowania działki

Istniejące zagospodarowanie działki stanowi przedmiotowy budynek Domu Ludowego (1), parkingi, chodniki oraz obiekty małej architektury.

Istniejący budynek wyposażony jest w naścienną szafkę gazową z kurkiem głównym oraz urządzeniami redukcyjno - pomiarowymi. Działka uzbrojona jest w przyłącze gazu ziemnego, wodociągowe, kanalizacyjne oraz elektroenergetyczne – wg rys. nr 1 „Projekt zagospodarowania terenu”.

4. Informacja o obszarze oddziaływania obiektu

Informację o obszarze oddziaływania obiektu sporządzono na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1c) i art. 34 ust. 3 pkt 1e) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 poz. 1333 z p. zm.)

Obszar oddziaływania projektowanej wewnętrznej instalacji gazu ziemnego mieści się w całości na działkach nr ew. 278/1 i 278/2 na której została zaprojektowana.

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Nazwa obiektu budowlanego:

Przebudowa wewnętrznej instalacji gazu ziemnego w istniejącym budynku Domu Ludowego w Motyczach Szlacheckich

Kategoria obiektu budowlanego:

VIII

Adres i numery ew. działek:

**Działki nr ew. 278/1, 278/2; obręb ew. 181806_2.0005 Motycze Szlacheckie;
jednostka ew.181806_2 Zaleszany**

Inwestor:

Gmina Zaleszany

Adres Inwestora:

ul. Kościuszki 16; 37-415 Zaleszany

W nawiązaniu do art. 34 ust. 3d pkt. 3) ustawy „Prawo budowlane” (zm. Dz. U. z 2025 poz.418) oświadczam, że projekt budowlany dla w/w zadania inwestycyjnego został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej”.

Zakres projektu: Wewnętrzna instalacja gazu ziemnego	Projektował: mgr inż. Jerzy Hołody nr uprawnień bud. PDK/0064/POOS/06	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis
	Sprawdził: mgr inż. Mariola Mucha nr uprawnień bud. 114/Tbg/98	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis

Stalowa Wola luty 2026

PROJEKT ARCHITEKTONICZNO - BUDOWLANY			nr 13/2026
Nazwa obiektu budowlanego: Przebudowa wewnętrznej instalacji gazu ziemnego w istniejącym budynku Domu Ludowego w Motyczach Szlacheckich			
Kategoria obiektu budowlanego: VIII			
Adres i numery ew. działek: Działki nr ew. 278/1, 278/2; obręb ew. 181806_2.0005 Motycze Szlacheckie; jednostka ew.181806_2 Zaleszany			
Inwestor: Gmina Zaleszany			
Adres Inwestora: ul. Kościuszki 16; 37-415 Zaleszany			
Nazwa i adres jednostki projektowania: PROECO <i>Pracownia Projektowa</i> ul. Poniatowskiego 70/8 37-450 Stalowa Wola			
tel: 505-317-790 www.proeco.info.pl pracownia@proeco.info.pl			
Zakres projektu: Wewnętrzna instalacja gazu ziemnego	Projektował: mgr inż. Jerzy Hołody nr uprawnień bud. PDK/0064/POOS/06	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis
	Sprawdził: mgr inż. Mariola Mucha nr uprawnień bud. 114/Tbg/98	Specjalność: Instalacje sanitarne	pieczęć i podpis
Spis zawartości opracowania: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opis techniczny <ul style="list-style-type: none"> 1. Podstawa opracowania 2. Zakres projektu 3. Opis rozwiązań projektowych 4. Uwagi końcowe ➤ Część rysunkowa: <ul style="list-style-type: none"> 2. Rzut parteru - fragment 			
Stalowa Wola luty 2026			

OPIS TECHNICZNY

1. Podstawa opracowania.

Projekt opracowano w oparciu o:

- zlecenie Inwestora,
- inwentaryzacja własna,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie - Dz.U. z 2002r. nr 75, poz. 690 z późniejszymi zmianami,
- inne obowiązujące przepisy i normy.

2. Zakres projektu

Zakres projektu obejmuje przebudowę wewnętrznej instalacji gazu ziemnego niskoprężną, doprowadzającą gaz do istniejących kuchenek gazowych, taboretu gazowego i podgrzewacza przepływowego c.w.u. przewidzianych do zainstalowania w istniejącym budynku Domu Ludowego zlokalizowanym na działkach nr ew. 278/1 i 278/2 w miejscowości Motycze Szlacheckie w gminie Zaleszany.

3. Opis rozwiązań projektowych

3.1. Charakterystyka ogólna

Źródłem zasilania przebudowywanej instalacji gazowej jest przyłącze gazowe średniego ciśnienia z punktem redukcyjno – pomiarowym ($p_1/p_2=0,3/0,002\text{MPa}$) oraz kurkiem głównym umiejscowionym w naścienniej szafce gazowej. Doprowadzenie gazu do przebudowywanych pomieszczeń realizowane jest za pośrednictwem istniejącej wewnętrznej instalacji gazowej niskiego ciśnienia $0,002\text{MPa}$.

Przebudowa istniejącej instalacji gazowej polega na przeniesieniu istniejących kuchenek gazowych, taboretu, wymiany istniejącego podgrzewacza c.w.u. oraz doprowadzeniu do nich projektowanego przewodu instalacji gazowej – wg rys. nr 2.

3.2. Rurociągi i armatura

Przebudowywaną instalację gazową zaprojektowano z rur stalowych bez szwu wg PN-EN 10208-1:2000 do mediów palnych o klasie wymagań A, łączonych przez spawanie lub z rur miedzianych z atestem do gazu łączonych za pomocą lutowania. Dopuszcza się połączenia gwintowane do łączenia armatury i urządzeń.

Przed urządzeniami gazowymi, na rurociągu w odległości nie większej niż 1m od urządzenia należy zamontować zawór odcinający.

3.2.3. Montaż rurociągów

Rurociągi gazu należy montować natynkowo po zewnętrznej stronie ścian z zachowaniem minimalnego spadku $0,4\%$ w kierunku urządzeń gazowych oraz następujących odległości:

- 10cm powyżej przewodów wodnych i grzewczych,
- 10cm od pionowych przewodów wodnych i grzewczych,
- 2cm od krzyżujących się z rurociągiem gazu innych przewodów instalacyjnych,
- 10cm nad przewodami i puszkami instalacji elektrycznej,
- 60cm od gniazd, wyłączników i innych iskrzących aparatów elektrycznych,
- 20cm od prowadzonych równolegle przewodów telekomunikacyjnych.

Dopuszcza się montaż rurociągów stalowych w bruzdach ściennych wypełnionych – po uprzednim wykonaniu próby szczelności instalacji – łatwo usuwalną masą tynkarską, nie powodującą korozji przewodów.

Rurociągi należy mocować do ściany uchwytnymi co $1,5\text{m}$ przy przewodach poziomych i co $2,5\text{m}$ przy przewodach pionowych. Przy przejściach przewodów gazowych przez ściany i przegrody konstrukcyjne budynku należy prowadzić je w tulejach ochronnych o średnicach o 2 dymensje większych od rurociągów gazu. Przestrzeń między tuleją a rurociągiem wypełnić pianką poliuretanową.

3.2.4. Wentylacja pomieszczenia i odprowadzenie spalin

Drożność kanałów wentylacyjnych i przewodów spalinowych powinna być sprawdzona i potwierdzona protokołem badania technicznego przez uprawnionego mistrza kominiarskiego.

Wentylowanie pomieszczenia gdzie przewidziano montaż urządzeń gazowych będzie realizowane za pośrednictwem istniejących pionów wentylacyjnych. Otwór wlotowy do pionu wentylacyjnego należy zabezpieczyć od wewnątrz kratką wentylacyjną.

Odprowadzenie spalin z podgrzewacza c.w.u. realizowane będzie za pomocą rury spalinowej nad dach budynku, poprzez przewidziany specjalnie do tego celu murowany kanał spalinowy. Podgrzewacz posiada otwartą komorę spalania (instalacja typ B_{11BS}) – powietrze do spalania będzie pobierane z pomieszczenia, w którym jest zainstalowany.

Odprowadzenie spalin z taboretu i kuchenek gazowych przewidziano za pośrednictwem projektowanego okapu kuchennego oraz przewodu spalinowego, który należy wprowadzić do specjalnego murowanego kanału wentylacyjnego poprzez istniejący otwór wlotowy.

3.2.5. Próba szczelności instalacji, zabezpieczenie antykorozyjne

Przed uruchomieniem instalacji należy odpowietrzyć oraz sprawdzić szczelność całej instalacji, zwłaszcza miejsc połączeń.

Próbę szczelności instalacji wykonać sprężonym powietrzem o ciśnieniu 0,05 MPa. Ciśnienie próbne należy utrzymać przez 30 min. W tym czasie manometr rtęciowy nie może wykazać spadku ciśnienia. Po zamontowaniu urządzeń gazowych, należy wykonać kolejną próbę na ciśnienie 5 kPa w czasie 5 min.

Badania szczelności połączeń należy wykonywać przez powlekanie badanych miejsc wodnym roztworem mydła nanoszonym pędzlem.

Rurociągi stalowe należy zabezpieczyć antykorozyjnie przez oczyszczenie a następnie pomalowanie 2-krotnie farbą podkładową chlorokauczukową oraz 2-krotnie farbą nawierzchniową olejną lub syntetyczną w kolorze żółtym.

4. Uwagi końcowe

Całość prac wykonać i dokonać odbioru w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 "W sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie" – (Dz. U. Nr 75/2002r) oraz zgodnie z „Warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano – montażowych cz. II. Instalacje przemysłowe i sanitarne”.

ZAŁĄCZNIKI	nr 13/2026
<p>Nazwa obiektu budowlanego: Przebudowa wewnętrznej instalacji gazu ziemnego w istniejącym budynku Domu Ludowego w Motyczach Szlacheckich</p> <p>Kategoria obiektu budowlanego: VIII</p> <p>Adres i numery ew. działek: Działki nr ew. 278/1, 278/2; obręb ew. 181806_2.0005 Motycze Szlacheckie; jednostka ew.181806_2 Zaleszany</p>	
<p>Inwestor: Gmina Zaleszany</p> <p>Adres Inwestora: ul. Kościuszki 16; 37-415 Zaleszany</p>	
<p>Nazwa i adres jednostki projektowania:</p> <p>PROECO <i>Pracownia Projektowa</i> ul. Poniatowskiego 70/8 37-450 Stalowa Wola</p> <p>tel: 505-317-790 www.proeco.info.pl pracownia@proeco.info.pl</p>	
<p>Spis zawartości opracowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Informacja dotycząca Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia 	
Stalowa Wola luty 2026	

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

1. Zakres robót oraz kolejność realizacji poszczególnych etapów.

Zakres projektu obejmuje przebudowę wewnętrznej instalacji gazu ziemnego niskoprężną, doprowadzającą gaz do istniejących kuchenek gazowych, taboretu gazowego i podgrzewacza przepływowego c.w.u. przewidzianych do zainstalowania w istniejącym budynku Domu Ludowego zlokalizowanym na działkach nr ew. 278/1 i 278/2 w miejscowości Motycze Szlacheckie w gminie Zaleszany.

Szczegółowy zakres i formę planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia określono w (rozp. MI z 23 czerwca 2003r.).

Kolejność realizacji robót będzie następująca:

- wykonanie drobnych robót budowlanych: wykonanie przebić przez ściany, wypełnienie otworów, malowanie itd.,
- demontaż istniejących przewodów instalacji gazowej
- budowa instalacji gazowej, polegająca na montażu rurociągów i armatury,
- zainstalowanie urządzeń gazowych,
- próby zmontowanych rurociągów, zabezpieczenie antykorozyjne
- rozruch instalacji
- odbiór końcowy

2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Istniejącym obiektem budowlanym jest przedmiotowy budynek Domu Ludowego, parkingi, chodniki oraz obiekty małej architektury.

3. Wykaz elementów, mogących stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi:

W chwili obecnej, na terenie przedmiotowego budynku, nie stwierdzono elementów mogących stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

W trakcie budowy należy przestrzegać przepisów zawartych w Rozporządzeniu MI z dn. 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401), oraz wszystkich przepisów i norm branżowych

4. Sposób prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do robót szczególnie niebezpiecznych:

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, przeprowadza się jako:

- szkolenie wstępne,
- szkolenie okresowe.

Szkolenia te przeprowadzane są w oparciu o programy poszczególnych rodzajów szkolenia.

Szkolenia wstępne ogólne („instruktaż ogólny”) przechodzą wszyscy nowo zatrudniani pracownicy przed dopuszczeniem do wykonywania pracy. Obejmuje ono zapoznanie pracowników z podstawowymi przepisami bhp zawartymi w Kodeksie Pracy, w układach zbiorowych pracy i regulaminach pracy, zasadami bhp obowiązującymi w danym zakładzie pracy oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie wstępne na stanowisku pracy („Instruktaż stanowiskowy”) powinien zapoznać pracowników z zagrożeniami występującymi na określonym stanowisku pracy, sposobami ochrony przed zagrożeniami, oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy na tym stanowisku. Pracownicy przed przystąpieniem do pracy, powinni być zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na danym stanowisku pracy.

Fakt odbycia przez pracownika szkolenia wstępnego ogólnego, szkolenia wstępnego na stanowisku pracy oraz zapoznania z ryzykiem zawodowym, powinien być potwierdzony przez pracownika na piśmie oraz odnotowany w aktach osobowych pracownika.

Szkolenia wstępne podstawowe w zakresie bhp, powinny być przeprowadzone w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku pracy.

Szkolenia okresowe w zakresie bhp dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, powinny być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach pracy, na których występują szczególne zagrożenia dla zdrowia lub życia oraz

zagrożenia wypadkowe – nie rzadziej niż raz w roku.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach operatorów żurawi, maszyn budowlanych i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje. Powyższy wymóg nie dotyczy betoniarek z silnikami elektrycznymi jednofazowymi oraz silnikami trójfazowymi o mocy do 1 KW.

Na placu budowy powinny być udostępnione pracownikom do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy.

W/w instrukcje powinny określać czynności do wykonywania przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy, czynności do wykonywania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad BHP oraz będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót) oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

5. Przewidywane zagrożenia występujące podczas realizacji robót budowlanych, skala i rodzaj zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia, wykaz środków technicznych zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych:

Roboty instalacyjno-montażowe:

Porażenie elektryczne. - należy stosować sprzęt ochrony indywidualnej, stosować sprzęt do sprawdzania czy w miejscu wykonania przebić nie występują ukryte kable i wyłączać z ruchu te kable el. w pobliżu prowadzone są roboty, należy dokonywać sprawdzenia i uruchomienia wyłączzonej uprzednio instalacji po zakończeniu robót, należy stosować sprawne narzędzia i przewody elektryczne.

Ryzyko wybuchu gazu – należy odciąć dopływ gazu do rurociągu, do którego będzie wykonywane wpalenie projektowanych przewodów.

Pożar na skutek zaprószenia ognia w trakcie prowadzenia prac spawalniczych – należy zachować szczególną ostrożność w trakcie prowadzenia robót spawalniczych, sprawdzać po zakończonej pracy stanowisko pod kątem zaprószenia ognia, wyposażyć spawaczy w podręczny sprzęt gaśniczy.

Wybuch przy prowadzeniu robót spawalniczych – należy stosować sprawne węże do palników acetylenowo-tlenowych, butle i reduktory, wyposażyć spawaczy w podręczny sprzęt gaśniczy, stosować sprzęt ochrony osobistej, w pomieszczeniu kotłowni, po uruchomieniu instalacji gazowej nie używać otwartego ognia, w trakcie robót spawalniczych i malarskich w kotłowni wyłączyć z ruchu kotły, stosować niepalne przesłony do ochrony przed ogniem materiały łatwopalne w trakcie robót.

Uderzenie spadającego przedmiotu – należy wyznaczać i wygradzać strefy niebezpieczne, stosować kaski ochronne

Upadek z wysokości przy demontażu instalacji – należy stosować sprawne drabiny i rusztowania, Przygnięcie elementów prefabrykowanym przy montażu urządzeń – należy stosować sprzęt ochrony osobistej i ubrania robocze (obuwie) przystosowanych do wykonywanych prac, należy wygradzić strefy zagrożenia od żurawia (obrys elementu + 6m) z jednoczesnym zakazem przebywania i przechodzenia pomiędzy obiektami budowlanymi a dźwigiem,

Urazy mechaniczne przy wierceniu otworów w ścianach i stropach dla przeprowadzenia rurociągów – stosowanie sprawnych technicznie urządzeń i narzędzi,

Zagrożenie od maszyn i urządzeń elektrycznych – należy stosować sprawne technicznie i elektrycznie narzędzia i przewody elektryczne, części ruchome maszyn winny być osłonięte .

Roboty budowlane:

Upadek z wysokości przy montażu rurociągów - należy stosować rusztowania.

Porażenie prądem przy obsłudze elektronarzędzi i maszyn budowlanych – należy stosować sprzęt ochrony indywidualnej, sprzęt do sprawdzania czy w miejscu wykonania przebić nie występują ukryte kable i wyłączać z ruchu kable el. w pobliżu prowadzonych robót, sprawdzać i uruchamiać wyłączone uprzednio instalacje po zakończeniu robót, stosować sprawne narzędzia i przewody elektryczne, ruchome elementy maszyn winny być osłonięte, Urazy mechaniczne przy wierceniu otworów – stosowanie sprawnych technicznie urządzeń i narzędzi. Możliwość skaleczenia ostrymi krawędziami i elementami narzędzi – stosowanie sprzętu ochrony indywidualnej i zachowanie szczególnych środków ostrożności. Zagrożenie spadających materiałów z wysokości - należy wyznaczyć i wygrodzić strefy niebezpieczne oraz stosować kaski ochronne,

Roboty elektryczne:

Porażenie prądem elektrycznym przy przyłączaniu do czynnych elementów instalacji el.(podłączenie do istniejącej tablicy) – wyłączenie spod napięcia, sprawdzenie braku napięcia i zabezpieczenie przed możliwością włączenia, tablica ostrzegawcza.

Upadek z wysokości przy montażu instalacji elektrycznych i sterowania - stosowanie drabin, rusztowań.

Urazy mechaniczne przy wierceniu otworów i montażu korytek i elementów urządzeń (czujniki, regulatory) – stosowanie sprawnych technicznie urządzeń i narzędzi,

Możliwość skaleczenia ostrymi krawędziami i elementami narzędzi – stosowanie sprzętu ochrony indywidualnej i zachowanie szczególnych środków ostrożności.

6. Wykaz środków organizacyjnych zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych:

Osoba kierująca pracownikami winna:

- dokonywać prawidłowego podziału pracy,
- właściwie organizować stanowisko pracy
- wydawać polecenia przemyślane, jasne i odpowiednie do sytuacji i robót
- prowadzić stały nadzór nad pracownikami
- udostępniać pracownikom instrukcje obsługi maszyn i urządzeń oraz instrukcje montażu urządzeń, elementów i technologii
- przypomnieć pracownikom zasady organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektrycznych i w warunkach budowy
- dbać o ścisłe przestrzeganie zasad BHP
- poddawać pracowników szkoleniom okresowym i na stanowisku pracy w zakresie BHP
- dopuszczać do pracy na stanowisko osoby z aktualnymi badaniami lekarskimi
- dbać o stan i prawidłowość przejść i dojść
- wymagać bezwzględnego stosowania środków indywidualnej ochrony, dobranych do wykonywanych.

Na podstawie oceny ryzyka na stanowisku, wykazu prac szczególnie niebezpiecznych, określeniu podstawowych wymogów BHP przy pracach szczególnie niebezpiecznych, wykazu prac wykonywanych przez minimum 2 pracowników, wykazu prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej kierownik budowy powinien podjąć środki profilaktyczne mające na celu:

- zapewnić organizację pracy i stanowisk w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych
- zapewnić likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, materiałów i substancji nie powodujących takich zagrożeń.

Na terenie budowy powinna znajdować się apteczka pierwszej pomocy lekarskiej, informacja o telefonach alarmowych, a zwłaszcza Straży Pożarnej, Pogotowia, Policji. Należy wyznaczyć drogi ewakuacji z terenu budowy i zapewnić ich drożność w czasie wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych. Wszyscy pracownicy powinni być także zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na stanowisku.

7. Podstawa prawna opracowania:

- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t. jedn. Dz.U. z 1998 r. Nr 21 poz.94 z p.zm.)
- art.21 „a” ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2000 r. Nr 106 poz.1126 z p.zm.)

- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U.Nr 122 poz.1321 z p.zm.)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczególnych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.Nr62 poz. 285)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz.U.Nr 62 poz. 287)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (Dz.U.Nr 62 poz. 288)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie uprawnień rzeczoznawców do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy, zasad opiniowania projektów budowlanych, w których przewiduje się pomieszczenia pracy oraz trybu powoływania członków Komisji Kwalifikacyjnej do Oceny Kandydatów na Rzeczoznawców (Dz.U.Nr 62 poz. 290)
- rozporządzenie Rady Ministra z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U.Nr 60 poz. 278)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.Nr 129 poz. 844 z p.zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U.Nr 118 poz. 1263)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz.U.Nr 120 poz. 1021)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U.Nr 47 poz. 401)